

Samenvatting Nederlands gedocumenteerd schrijven

Theorie schrijfvaardigheid

Schrijfdoelen en tekstsoorten

- Amuseren: de lezer vermaken door te schrijven over iets spannends, leuks of ontroerends
- Informeren: de lezer uitleggen hoe iets in elkaar zit, hoe iets is
- Opiniëren: de lezer zelf een mening laten vormen
- Overtuigen: de lezer jouw mening laten overnemen
- Activeren: de lezer aanzetten iets te doen
- Uiteenzetting (nieuwsbericht): de lezer informeren
- Beschouwing: de lezer een mening laten vormen
- Betoog: de lezer overtuigen van jouw mening

Uiteenzetting

- Een uiteenzetting is een objectieve, informerende tekst
- Je geeft in een uiteenzetting veel feiten met daarnaast uitleg
- De hoofdgedachte is een constatering
- Bij een uiteenzetting gebruik je één van de volgende tekststructuren:
 - Vraag/antwoordstructuur
 - Aspectenstructuur
 - Verleden/heden/toekomststructuur
 - Verklaringsstructuur
- Aandachtspunten voor het schrijven van een uiteenzetting:
 - Zorg ervoor dat je goed documenteert
 - Vraag je af wat de lezer al weet en wat niet
 - Geef in je tekst voldoende feiten
 - Geef in je tekst voldoende uitleg m.b.v. voorbeelden
 - Wees objectief

Een beschouwing

- Een beschouwing is een tekst die de lezer aan het denken wil zetten over een bepaalde kwestie
- In een beschouwing staan verschillende meningen maar de schrijver wil de lezer niet overtuigen van zijn mening
- De hoofdgedachte van een beschouwing is vaak een uitspraak die in het meervoud staat (er zijn veel mogelijkheden...)
- De volgende tekststructuren zijn geschikt voor een beschouwing:
 - Probleem/oplossingsstructuur
 - Verklaringsstructuur
 - Vraag-antwoordstructuur
 - Voor- en nadelenstructuur
- In een beschouwing schrijf je naast feiten nog meer:
 - Uitleg waarom iets een probleem is
 - Verschillende verklaringen/oorzaken voor een probleem
 - Verschillende oplossingen voor het probleem
 - De voor- en nadelen van de voorgestelde oplossingen
 - Verschillende meningen van deskundigen
 - Verschillende meningen van betrokkenen
- Aandachtspunten voor het schrijven van een beschouwing:
 - Zorg ervoor dat je goed documenteert
 - Blijf objectief
 - Als je meningen van personen weergeeft, geef dan de functie en/of betrokkenheid van die persoon duidelijkheid aan
 - Als je je eigen mening geeft, let er dan op dat je de lezer niet probeert te overtuigen van de juistheid van jouw mening

Een betoog	<ul style="list-style-type: none"> • Een betoog is een tekst waarmee je als schrijver de lezers wilt overtuigen van jouw standpunt • Een betoog bevat: <ul style="list-style-type: none"> - Het standpunt (de mening) van de schrijver over een bepaalde kwestie - Feitelijke en/of waarderende argumenten voor dat standpunt - Feiten die de waarderende argumenten ondersteunen • De hoofdgedachte van een betoog is de mening/het standpunt van de schrijver • De volgende tekststructuren zijn vooral geschikt voor betogen: <ul style="list-style-type: none"> - Argumentatiestructuur • Voor het standpunt van het publiek zijn er twee mogelijkheden: <ol style="list-style-type: none"> 1. Het publiek heeft een standpunt van twijfel <ol style="list-style-type: none"> a. Introduceer in de inleiding van het betoog het onderwerp en presenteer je standpunt b. Geef in het middenstuk argumenten voor het standpunt en ondersteun met feiten c. Geef in het middenstuk naast de (vóór)argumenten ook tegenargumenten, maar weerleg die meteen d. Herhaal in het slot je standpunt, liefst in iets andere bewoordingen 2. Het publiek heeft een negatief standpunt <ol style="list-style-type: none"> a. Presenteer in de inleiding je standpunt als <u>een vraag</u> die je in de tekst beantwoordt b. Geef in het middenstuk naast de (vóór)argumenten ook tegenargumenten, maar weerleg die meteen c. Beantwoord in het slot de vraag uit de inleiding, dat is je conclusie (je eigen standpunt) 																																				
Vaste tekststructuren	<table border="1"> <tr> <td rowspan="3">Argumentaties-structuur</td> <td>Inleiding</td> <td>- Introductie onderwerp - Vraag - Stelling</td> </tr> <tr> <td>Middenstuk</td> <td>- Argumenten voor - Argumenten tegen o Weerleggingen</td> </tr> <tr> <td>Slot</td> <td>- Conclusie - Samenvatting</td> </tr> <tr> <td rowspan="3">Aspectenstructuur (deelonderwerpen-structuur)</td> <td>Inleiding</td> <td>Aankondiging onderwerp</td> </tr> <tr> <td>Middenstuk</td> <td>Diverse aspecten van het onderwerp</td> </tr> <tr> <td>Slot</td> <td>Samenvatting</td> </tr> <tr> <td rowspan="3">Probleem/Oplossingsstructuur</td> <td>Inleiding</td> <td>Probleem</td> </tr> <tr> <td>Middenstuk</td> <td>- Gevolgen - Oorzaken - Oplossingen</td> </tr> <tr> <td>Slot</td> <td>De beste oplossing</td> </tr> <tr> <td rowspan="3">Verklaringsstructuur</td> <td>Inleiding</td> <td>Noemen van een bepaald verschijnsel</td> </tr> <tr> <td>Middenstuk</td> <td>- Kenmerken/ voorbeelden - Verklaringen / oorzaken / redenen</td> </tr> <tr> <td>Slot</td> <td>Samenvatting</td> </tr> <tr> <td rowspan="3">Verleden/heden/(toekomst)structuur</td> <td>Inleiding</td> <td>Introductie onderwerp</td> </tr> <tr> <td>Middenstuk</td> <td>Situatie vroeger en situatie nu</td> </tr> <tr> <td>Slot</td> <td>Conclusie of situatie in de toekomst</td> </tr> </table>	Argumentaties-structuur	Inleiding	- Introductie onderwerp - Vraag - Stelling	Middenstuk	- Argumenten voor - Argumenten tegen o Weerleggingen	Slot	- Conclusie - Samenvatting	Aspectenstructuur (deelonderwerpen-structuur)	Inleiding	Aankondiging onderwerp	Middenstuk	Diverse aspecten van het onderwerp	Slot	Samenvatting	Probleem/Oplossingsstructuur	Inleiding	Probleem	Middenstuk	- Gevolgen - Oorzaken - Oplossingen	Slot	De beste oplossing	Verklaringsstructuur	Inleiding	Noemen van een bepaald verschijnsel	Middenstuk	- Kenmerken/ voorbeelden - Verklaringen / oorzaken / redenen	Slot	Samenvatting	Verleden/heden/(toekomst)structuur	Inleiding	Introductie onderwerp	Middenstuk	Situatie vroeger en situatie nu	Slot	Conclusie of situatie in de toekomst	
Argumentaties-structuur	Inleiding		- Introductie onderwerp - Vraag - Stelling																																		
	Middenstuk		- Argumenten voor - Argumenten tegen o Weerleggingen																																		
	Slot	- Conclusie - Samenvatting																																			
Aspectenstructuur (deelonderwerpen-structuur)	Inleiding	Aankondiging onderwerp																																			
	Middenstuk	Diverse aspecten van het onderwerp																																			
	Slot	Samenvatting																																			
Probleem/Oplossingsstructuur	Inleiding	Probleem																																			
	Middenstuk	- Gevolgen - Oorzaken - Oplossingen																																			
	Slot	De beste oplossing																																			
Verklaringsstructuur	Inleiding	Noemen van een bepaald verschijnsel																																			
	Middenstuk	- Kenmerken/ voorbeelden - Verklaringen / oorzaken / redenen																																			
	Slot	Samenvatting																																			
Verleden/heden/(toekomst)structuur	Inleiding	Introductie onderwerp																																			
	Middenstuk	Situatie vroeger en situatie nu																																			
	Slot	Conclusie of situatie in de toekomst																																			

	<table border="1"> <tr> <td rowspan="3">Voor- en nadelenstructuur</td> <td>Inleiding</td> <td>Vraag of stelling</td> </tr> <tr> <td>Middenstuk</td> <td>Voor- en nadelen</td> </tr> <tr> <td>Slot</td> <td>Afweging, conclusie</td> </tr> <tr> <td rowspan="3">Vraag/ Antwoordstructuur</td> <td>Inleiding</td> <td>Vraag</td> </tr> <tr> <td>Middenstuk</td> <td>Antwoord(en)</td> </tr> <tr> <td>Slot</td> <td>Samenvatting of conclusie</td> </tr> </table>	Voor- en nadelenstructuur	Inleiding	Vraag of stelling	Middenstuk	Voor- en nadelen	Slot	Afweging, conclusie	Vraag/ Antwoordstructuur	Inleiding	Vraag	Middenstuk	Antwoord(en)	Slot	Samenvatting of conclusie										
Voor- en nadelenstructuur	Inleiding		Vraag of stelling																						
	Middenstuk		Voor- en nadelen																						
	Slot	Afweging, conclusie																							
Vraag/ Antwoordstructuur	Inleiding	Vraag																							
	Middenstuk	Antwoord(en)																							
	Slot	Samenvatting of conclusie																							
Signaalwoorden en tekstverbanden	<ul style="list-style-type: none"> De verbanden tussen alinea's onderling, tussen zinnen onderling en soms zelfs binnen zinnen herken je vaak aan signaalwoorden <table border="1"> <tr> <td>Verband</td> <td>Voorbeelden van signaalwoorden</td> </tr> <tr> <td>Opsommend verband</td> <td>En, ook, tevens, bovendien, daarnaast, verder, vervolgens, niet alleen ... maar ook ..., zowel ... als, om te beginnen ..., daar komt nog bij dat, ten eerste (op de eerste plaats), ten tweede, ten derde, tenslotte</td> </tr> <tr> <td>Tegenstellend verband</td> <td>Maar, echter, niettemin, toch, desondanks, doch, daarentegen, enerzijds ... anderzijds, aan de ene kant ... aan de andere kant, in tegenstelling tot, daar staat tegenover</td> </tr> <tr> <td>Chronologisch verband</td> <td>Eerst, dan, daarna, uiteindelijk, eens, toen, vroeger, nu, voordat, nadat, later</td> </tr> <tr> <td>Oorzakelijk verband (oorzaak-gevolg)</td> <td>Door(dat), daardoor, ... had tot gevolg, wegens, doordat, waardoor, hierdoor, met als gevolg, ten gevolge van, dit is te danken/wijten aan, de oorzaak hiervan is, zodat, dan ook, dientengevolge</td> </tr> <tr> <td>Toelichtend verband (voorbeeld)</td> <td>Zo, bijvoorbeeld, zoals, neem nou, ter illustratie, u kent het wel, ter verduidelijking, dat houdt in, dat wil zeggen, preciezer geformuleerd, met andere woorden, bijvoorbeeld, ter illustratie, stel, neem ...</td> </tr> <tr> <td>Vergelijkend verband</td> <td>Net als, zoals, evenals, vergeleken met, alsof, eveneens, evenzeer, op dezelfde wijze, hetzelfde is het geval, in vergelijking met, net als, vergelijk</td> </tr> <tr> <td>Redengevend verband (argument)</td> <td>Daarom, want, omdat, dus, immers, namelijk, dat blijkt uit, hierom, derhalve, want, aangezien, namelijk</td> </tr> <tr> <td>Doel-middelverband</td> <td>Om te ..., met de bedoeling ..., opdat, zodat, daarvoor, waarvoor, voor, door ... te</td> </tr> <tr> <td>Toegevend verband</td> <td>Ook al, zij het (dat), weliswaar, hoewel, ofschoon</td> </tr> <tr> <td>Samenvattend verband</td> <td>Kortom, samenvattend, samengevat, met andere woorden, al met al, om kort te gaan</td> </tr> <tr> <td>Concluderend verband</td> <td>Dus, daarom, dat houdt in, concluderend, (de) slotsom (is), dat betekent</td> </tr> </table>	Verband	Voorbeelden van signaalwoorden	Opsommend verband	En, ook, tevens, bovendien, daarnaast, verder, vervolgens, niet alleen ... maar ook ..., zowel ... als, om te beginnen ..., daar komt nog bij dat, ten eerste (op de eerste plaats), ten tweede, ten derde, tenslotte	Tegenstellend verband	Maar, echter, niettemin, toch, desondanks, doch, daarentegen, enerzijds ... anderzijds, aan de ene kant ... aan de andere kant, in tegenstelling tot, daar staat tegenover	Chronologisch verband	Eerst, dan, daarna, uiteindelijk, eens, toen, vroeger, nu, voordat, nadat, later	Oorzakelijk verband (oorzaak-gevolg)	Door(dat), daardoor, ... had tot gevolg, wegens, doordat, waardoor, hierdoor, met als gevolg, ten gevolge van, dit is te danken/wijten aan, de oorzaak hiervan is, zodat, dan ook, dientengevolge	Toelichtend verband (voorbeeld)	Zo, bijvoorbeeld, zoals, neem nou, ter illustratie, u kent het wel, ter verduidelijking, dat houdt in, dat wil zeggen, preciezer geformuleerd, met andere woorden, bijvoorbeeld, ter illustratie, stel, neem ...	Vergelijkend verband	Net als, zoals, evenals, vergeleken met, alsof, eveneens, evenzeer, op dezelfde wijze, hetzelfde is het geval, in vergelijking met, net als, vergelijk	Redengevend verband (argument)	Daarom, want, omdat, dus, immers, namelijk, dat blijkt uit, hierom, derhalve, want, aangezien, namelijk	Doel-middelverband	Om te ..., met de bedoeling ..., opdat, zodat, daarvoor, waarvoor, voor, door ... te	Toegevend verband	Ook al, zij het (dat), weliswaar, hoewel, ofschoon	Samenvattend verband	Kortom, samenvattend, samengevat, met andere woorden, al met al, om kort te gaan	Concluderend verband	Dus, daarom, dat houdt in, concluderend, (de) slotsom (is), dat betekent
Verband	Voorbeelden van signaalwoorden																								
Opsommend verband	En, ook, tevens, bovendien, daarnaast, verder, vervolgens, niet alleen ... maar ook ..., zowel ... als, om te beginnen ..., daar komt nog bij dat, ten eerste (op de eerste plaats), ten tweede, ten derde, tenslotte																								
Tegenstellend verband	Maar, echter, niettemin, toch, desondanks, doch, daarentegen, enerzijds ... anderzijds, aan de ene kant ... aan de andere kant, in tegenstelling tot, daar staat tegenover																								
Chronologisch verband	Eerst, dan, daarna, uiteindelijk, eens, toen, vroeger, nu, voordat, nadat, later																								
Oorzakelijk verband (oorzaak-gevolg)	Door(dat), daardoor, ... had tot gevolg, wegens, doordat, waardoor, hierdoor, met als gevolg, ten gevolge van, dit is te danken/wijten aan, de oorzaak hiervan is, zodat, dan ook, dientengevolge																								
Toelichtend verband (voorbeeld)	Zo, bijvoorbeeld, zoals, neem nou, ter illustratie, u kent het wel, ter verduidelijking, dat houdt in, dat wil zeggen, preciezer geformuleerd, met andere woorden, bijvoorbeeld, ter illustratie, stel, neem ...																								
Vergelijkend verband	Net als, zoals, evenals, vergeleken met, alsof, eveneens, evenzeer, op dezelfde wijze, hetzelfde is het geval, in vergelijking met, net als, vergelijk																								
Redengevend verband (argument)	Daarom, want, omdat, dus, immers, namelijk, dat blijkt uit, hierom, derhalve, want, aangezien, namelijk																								
Doel-middelverband	Om te ..., met de bedoeling ..., opdat, zodat, daarvoor, waarvoor, voor, door ... te																								
Toegevend verband	Ook al, zij het (dat), weliswaar, hoewel, ofschoon																								
Samenvattend verband	Kortom, samenvattend, samengevat, met andere woorden, al met al, om kort te gaan																								
Concluderend verband	Dus, daarom, dat houdt in, concluderend, (de) slotsom (is), dat betekent																								
Van schrijfschema naar tekst	<ul style="list-style-type: none"> - De inleiding <ul style="list-style-type: none"> o Aandacht van de lezer trekken en geven waar de tekst over gaat o 1 of meerdere alinea's o Je kunt de aandacht van de lezer trekken door: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Actualiteit ▪ Geschiedenis <ul style="list-style-type: none"> • Hoe is in het verleden over het onderwerp gedacht en omgegaan ▪ Voorbeeld/aneddote <ul style="list-style-type: none"> • Een kort verhaaltje ▪ Het aangeven van het belang voor de lezer 																								

	<ul style="list-style-type: none"> - De introductie van het onderwerp <ul style="list-style-type: none"> o In het tweede deel van de inleiding maak je duidelijk wat het onderwerp van de tekst is d.m.v.: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Eén of meerdere vragen stellen ▪ De opbouw van de tekst aan te kondigen ▪ Een mening (standpunt) verkondigen ▪ Een probleem te formuleren - Het middenstuk <ul style="list-style-type: none"> o Het onderwerp van de tekst wordt in het middenstuk uitgewerkt in deelonderwerpen die passen volgens een bepaalde tekststructuur - Tekststructuren - Deelonderwerpen <ul style="list-style-type: none"> o Je kunt de deelonderwerpen bij de voorbereiden het best formuleren als vragen die je kunt gebruiken om te documenteren <ul style="list-style-type: none"> ▪ In de tekst geef je antwoord op die vragen - Het slot <ul style="list-style-type: none"> o Een slot bevat altijd de hoofdgedachte van de tekst <ul style="list-style-type: none"> ▪ Daarnaast kan een slot het volgende bevatten: <ul style="list-style-type: none"> • Een toekomstverwachting • Een aansporing • Een aanbeveling • Een afweging • Een samenvatting in enkele zinnen o Kom in het slot terug op de aandachttrekker (uitsmijter)
<p>Rekening houden met je publiek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Houd rekening met het taalgebruik van het publiek <p>Lay out:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Titel tegen de linkerkantlijn met vette letters zonder punt - Inleiding één alinea - Tussen alle alinea's van de tekst één witregel - Geen tussenkopjes gebruiken - Binnen een alinea doorschrijven (geen nieuwe regel starten) - Slot: één alinea - Aantal woorden onderaan de tekst vermelden tegen de linker kantlijn <p>Titel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bedenk de titel als je de kladversie van de tekst af hebt - Zet geen punt achter de titel - Verwijs naar de eerste zin van de tekst niet naar de titel
<p>Richtlijnen bronvermelding</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vermeld de bron in een lopende tekst door de auteur en het jaartal van de bron te vermelden - Als je tekstdelen letterlijk overneemt, moet je citeren - Achter elk citaat vermeld je de bron (naam en jaartal)